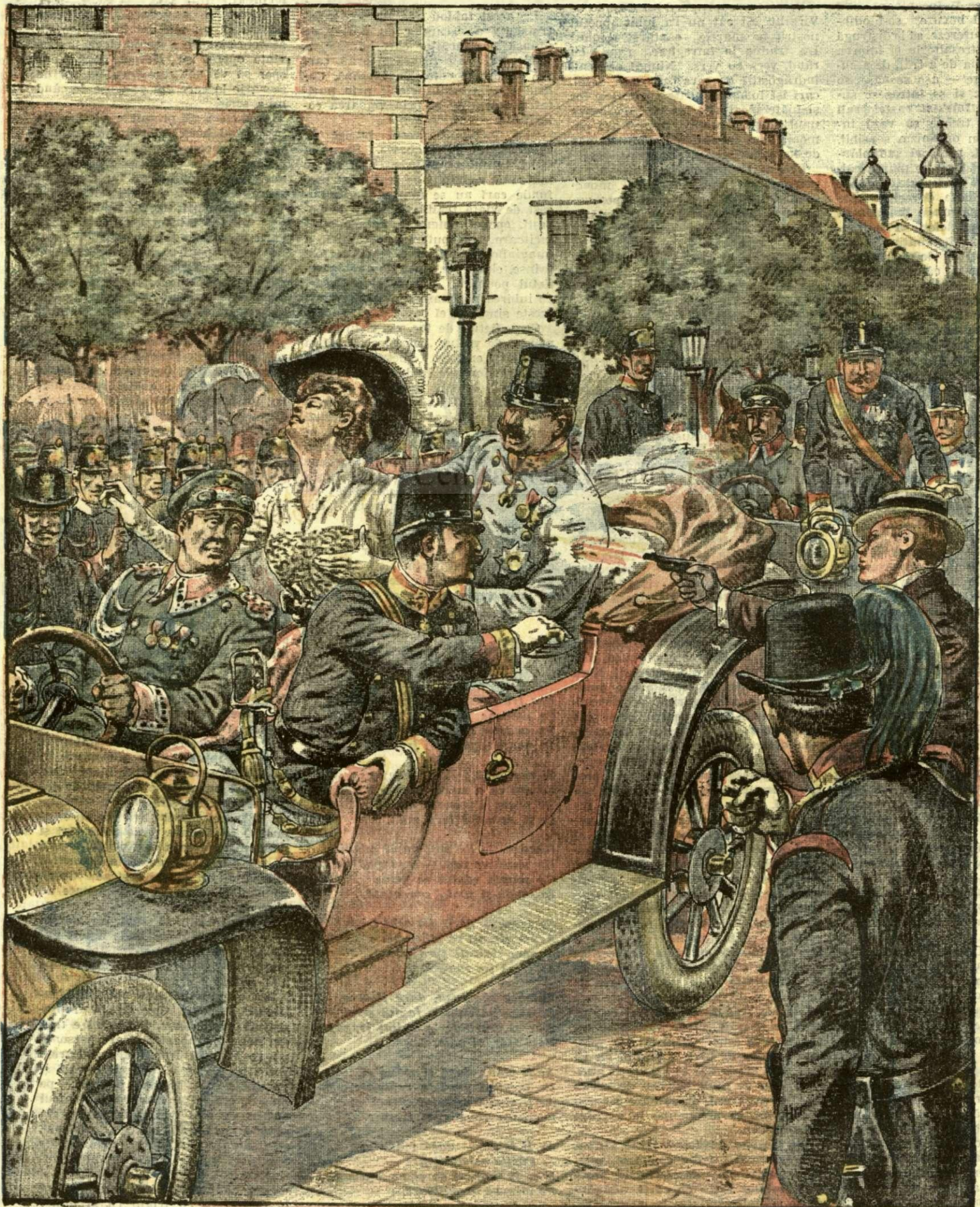

UNIVERSUL LITERAR

ABONAMENTUL
LEI 2,60 ANUAL
Abonamentele se iac
numa' pe un an.

COLABORATORII ACESTUI NUMAR
V. Mestugean, I. Foti, Ana Al. Codreanu, Victor Anestin, L. Iliescu,
Emil Maur, Niny Zamfirescu, Albert, etc.

ANUNCIURI
Linia pe pagina 7 și 8
— BANI 20 —

Asasinarea arhiducelui Frantz-Ferdinand și a soției sale la Sarajevo.

PORTRETE LITERARE

GEORGE COSBUC

de I. FOTI

Cu anumite dispoziții sufletești, în împrejurări anumite, departe, în mijlocul naturii, în contact cu misterele și cu freacății pădurilor, fermeceții de ropetul cascadeilor, de cîrîpîitul de vrajă al paserilor, de curățenia nobilă și frumoasă a sufletelelor, în durere sau în fericire, cîrîpîit de groaza necunoscutului sau tărății de avîntul vieții bărbătești, etern cu ecarăa inimii întinsă ca să vibreze de tot ce îi înconjoară, să-i întristeze și să-l bucore, să-l odihnească, să-l îndurereze, să-l distrugă avîntul său și să tresalte în el iubirea de oameni, veselia de a trăi, de a cuceri, de a învinge — așa se nase, se formează, trece și se întregesc sufletele poetilor. Într-un castel sau într-o colibă ei trebuie să vadă lumina zilei cu un organism sensibil, visători și triști, rătători sau plângînd, cu sufletul topit de marea căldură a simpatiei universale, capabili să îmbrățișeze toate dorurile, toate avînturile, să pătrundă în adîncul minților și al sufletelelor, să le înțeleagă, să le iubească, simțînd și suferînd pentru toți în olăvă, săltînd, entuziasmîndu-se și cîntînd cu înflegul lor noim, cu învengă orănească. Acești sunt artiștii, domni de tot ce există, sclavi ai visurilor mărețe și nobile, închipuînd o realitate altfel de cum este, mai frumoasă, mai demnă de cunoaștere și de trăit. Îndrăgîndu-se de toate ce sînt înțelese totuși și pătrunzînd în toate ca să iubească totul. Născuți cu menire de apostoli și de profeti, cu tendințe de dezbobire, de libertate și de stăpînire. În ei se concentrează puterea de a vrea, de a crea, de a dăruia, de a urî și de a copri de o învengă societate, ei sînt rezultatul tuturor energiilor, sînt sinteza tuturor aspirațiilor, tuturor velenităților, ei învengese totul revendicării sociale, învenghineză idealul fericirii casnice sau universale, plămînesc idilele iubirii nobile și grozavă tragedia din sufletele mari în luptă cu societatea sau cu ei înșiși, cu fatalitatea și cu mizeriile nepărtinice omeniești.

Trec prin lume ca niște meteori — strălucitori — oamenii se uită la ei din urmă. Ei urmăresc și simții de cântecele lor divine, de plămîniile lor supraomenești, învengese fermeceții, convinși de entuziasm, tărății de puterea bărbăției sau a durerii. Artiștii sînt stăpînii lumii sufletești și ai gândurilor. Domeniul spiritului e necunoscut al lor și-l stăpînesc pentru veșnicie, pe cînd ce lipsite de frînțicie și ce subreie — case pe nisip — sînt împărățiile, regatele, pe cari uraganul vremii și mîna de fier a forții le dărmă... Operele de artă sînt minuni de ale naturii, sînt învengesența progresului său și a perfecționării sale, ce aceea sînt eterne ca și firea...

D-l George Cosbuc se trage din Năsăud, de prin munții Ardealului. Copil de popă, a dus în anii copilăriei și al adolescenței viața flăcăilor din orășelul nașterii. A simții adănc frumuseții naturii, a pătruns cu tot entuziasmul anilor tineri în vraja poveștilor populare, ca o albină neobosită a supt sucul poeziei săltărețe și triste dela țară, aceste flori, răsărite prin geniul poporului nostru, s'a îndrăgosit de viața patriarhală, nobilă și frumoasă pe care a trăit-o odată ca s'o părăsească pentru totdeauna. De aci acei fir de tristețe imperceptibilă, cea negură ușoară ca ceata de vară de prin vîrfurile munților ce-ți lasă mai toate poeziile sale. Căci, repetînd fatidicele versuri ale lui Dante:

Nessun maggior dolore
Che ricordarsi del tempo felice
Nella miseria...

E jalea marinarului care este nevoit să nu mai colinde mările din cauza unei infirmități fizice, e durioșia păstorului, îndrăgostit de verdele pădurii și al câmpilor, de vraja izvoarelor clocotînde și de tăcerca nopților liniștite, trăit sub farmecul argintiu al lunii, pe care nu-l va mai revedea, țintit pe o lavită veche, ceea ce era rostul și plăcerea vieții sale.

De aici apropierea d-lui Cosbuc de Virgiliu. Și căt nu l'a iubit poetul nostru pe marele cîntăreț roman! L'a tradus în învengime, rînd cu rînd, vers cu vers. Numai oamenii îndrăgostiți de ceva mare și nobil, cari își fondează toate speranțele lor și toate idealurile lor pe posesiunea unui lucru nepretenit, numai așa oamenii sînt capabili de o muncă așa de încordată și așa de fecundă!

Cea mai mare parte dintre noi a petrecut o viață, aproape monotonă. Puțin dintre noi mai pot număra câteva aventuri cari au lasat un regret străvezii, pe care vremea îl va șterge cu desăvîșire; puțin au păținit de groaza împrăbăului din viață. Pentru acești din urmă domeniul sufleteș e aproape anihilat — ead învinsi atît trupește, cît și sufletește. Sînt oameni quasi-morți. Imaginea ce ei au pierdut îi urmărește ca o fantomă, le aminteste în fiecare moment dezastul și clipă de clipă se fărîmă din ei puterea rezistenței. Lucrății mari de energie zadarnică, ead în lupta aceasta ca spectrii obsedați, pînă cînd corpul slăbit, distrus, nesustînut, călăuză sufletului și mori și de lumina inteligentă încercînd, se sînge ca o candelă din propria ei lumină și sufletește.

Aceștia sînt dezamăgiți vieții. Doresc prea mult, dar n'au puterea de a realiza puținul practicabil. Ei confundă viața cu visurile lor, pe cînd, în realitate, noi trebuie să jertfim trei părți din visurile tinereții ca să puim trăi în viață și să rezistăm în lupta pentru existență. Sînt ideologi fără voință, trăind din fantazmagoriile urmărită de spectrul realității, iar la cea mai mică piedică sau oboseală ead zdrobiți. N'au nici facultatea de adaptare a omului practic, nici spiritul de diversitate al artiștilor; pentru acest din urmă, toată lumea, orice societate, este obiect de curiozitate și de studiu, prilej de durere sau de bucurie.

Transportat din mediul lui, poetul a simții că se rupe ceva din inima lui, viața de pînă atunc a intrat în domeniul trecutului, al perspectivei poetice, anii copilăriei și al adolescenței s'au confundat cu basmele minunate ale vîrstelor fragede, auzite prin sezătorii micile întămplări ale lui de-atunc au luat proporții epice, au mărit totul, au poetizat totul. Pînă cîntat. Artistul doarește cu atîta patimă ceea ce a pierdut, iubește cu atîta foc ceea ce a fost, în cît parcă, depărtîndu-se de actualitate și de real, izvoare de îndoială și de deziluzii, retrăește încă odată, de zeci de ori, de mii de ori, ceea ce a trăit, în vremea cînd nu era ceea ce este — căci de s'ar reînvoare chiar de unde a porzit, nu va mai găsi nimic din ce l'a vrăjit atîdată, așa de mult spiritul de varietate, de aventură, de cîntare a necunoscutului, se presupune în sufletul artiștilor!

D-l Cosbuc părăsise țara, sîncea lui, tovarășii lui din copilărie, prietenii, prietenele, dezrădăcinat oarecum, iubind viața de cărți, adaptîndu-se și îmbătîndu-se la citirea romaticilor germani, a clasicilor grecoromani, intuiția lui de artist, sensibilitatea lui de creator a prins toate nuanțele acelei lumi de poezie, pe care a părăsit-o. Și 'n nopți de ne-

somn, în iluminări de o clipă, prin preocupări atărutoare, siluetele ostompe în umbră s'au conturat, s'au desenat, au primit culoare, nuanță, au devenit oameni dintr-o lume anumită, dela un popor anumit. Și-a cîntat:

În vaduri ape repezi curg
Și vult daa în vale,
Iar plopii 'n umedul amurg
Doinesc eterna jale...

Pe urmă a văzut:

Zărite de farmec pline
Strălucesc în lumină
Zboară mierlele 'n tufis,
Iar din codri noapte vine
Pe furis...

La acest tablou adaugă scena patriarhală a „carelor cu poveri de nauncă”, a flăcăilor cari hăulesc, a fetelor cu poala prinsă 'n brăți, cari vin să umple cofele la fântână. Cadrul e admirabil, clasic prin purtarea desenului și prin vigoarea coloritului.

Și-a închipuit scene, întreg de dragoste, de idile curate. Săruturi dulci, zmulce pe furis, cari nu se mai uită, naivități de sentiment profunde cari nu se mai vindecă; lucății de viață trăită, tablouri de povestii, opoel puternice, balade strălucitoare prin puterea concepției, a imaginilor și a formei, toate au fost prinse, elaborate, timp de ani, în sufletul poetului, făcute și refăcute, cu iubirea pătimose a mamei care-și crește singurul ei copil.

Cu sufletul de foc, cu vigoarea și privire de vultur, dotat cu o rară și neobosită energie, poetul a căutat toate formele limbii, toate simbolurile graului popular, a studiat limba cuță și țărănească cu o asiduitate admirabilă, ca să-l prinză muzicalități necunoscute pînă la el, ca s'o teare în ritmuri energice, săltărețe, s'o întindă în vigoare versuri epice, să-l dea bărbăție, s'o ridice la sântoasa-i concepție de poet epic, în adevăratul sens al cuvîntului.

Poezia română lăncezîndă, sleită, holnavă în urma tîngușilor omăesciane a căpăt viața, i s'a inoculat virusul puterii. Dar de acest lucru ne vom ocupa în cele ce urmează.

Unel moarte

Era frumoasă, dacă răoptea
Ce doarme 'n cripta rutineoasă
Pe-un tron sculptat de Michel-Angel,
În somnu-i poate fi frumoasă.

Și era bînd, — de-l de-ajuns
Să dai cu o mîna 'ntînsă 'n silă,
De poate fi pomana banul
Ce și s'aruncă fără milă.

Gîndea, — de poți numi gîndire
Un mormur vag, — o șoaptă 'nceală,
Ca șoapta rîului ce geme
Încăndu-și unda caldă.

Se ruga, — dacă doi ochi triști
Acum plecați cu sfîșiere,
Acum ridicăți spre ceruri
Ar fi să fie rugăciune.

Zîmbea și dănsa, dacă floarea
De-acea născută 'n lăptul seră,
Șar și deschide 'n sufletul fraged
Rătăciilor, al adierii.

Ar fi plîns, dacă și mîna ei
Pe pieptu-i pusă 'n nepăsare,
Ar fi simții pe lutul cărnei
Cerrasca roată cum tresare.

Ar fi iubit, — dacă mîndria
— Făcție nefolositoare —
Nar și neghiat ca și pe-o grăpă
Pe inima-i neroditoare.

E moartea fără să trăit,
Biet suflet tîndr fără parte! —
Din mînițele căzu o carte,
Și'n ea nimica n'a citit...
Niny Zamfirescu

Figuri dispărute

Miercești, 10 Februarie 1881

Iubite coleg,

Am cerut în adevăr un concediu dela Senat, pînă la finele lunii acestia, însă cu gând de a ședea liniștit lângă sobă în timpul ceaspru al iernii. Voiajul meu la Roma este dar amînat pe mai tîrziu, cînd voi parveni a mi regula trebile, căci știți negresit că cea mai principială ocupație a românului este de a-și pune trebile la cale, după ce le-a învengat.

Regret o asemenea împrejurare pentru că nu mă pot întîlni cu d-l Marchetti spre a ne înțelege în privința operei lui Despot Vodă, dar sper să vă pot comunica un sol de scenario la care mă gîndesc de cînd mi-a scris.

Asemenia vă promit a vă trimite în curînd hora Dobrogei, care îmi vălie prin cap de mai multe zile.

Căt despre decorarea amicilor noștri din Montpellier nu este altă speranță decăt a vorbi direct lui Vodă. Miniștrii noștri sînt ocupați a se mîncea întornal ca cîinii prin gard și a se agăta vîrtos de fotografiurile lor pentru ca să nu cadă de pe ei. Cu toate acestea, cînd mă voi duce la București, voi spune două cuvinte d-lui Bocușcu în chestia ce ne interesează atît de mult pe amîndoi.

De mult ar fi trebuit să vă decorăm d-l Rogue-Berrier, Bouchard și chiar Mistral și Quintana, însă d-ai miniștrii preferă a arăta bunăvoința lui Pavel rachiierul și alții alegători ejusdem farinae.

În curînd voi scrie, trimițîndu-vă hora, căci sînt nerăbdător a auzi aria ce ați compus.

Al D-voastră devotat coleg,
(ss) F. Abrescud

Miercești, 25 Februarie 1881

Iubite coleg,

Am primit aria lui Masterul Monole și vă trimet la rîndul meu hora Dobrogei scrisă în fugă, căci sînt gata a pleca la București. Azălă mă voi ocupa cu decorarea amicilor noștri de la Montpellier, sperînd că puternicii zilei vor înțelege în fine importanța unui asemenea act de poliție internațională.

Știți că inima îi trage mai mult în partea lichelelor, dar ar trebui să-și calce pe inimă să se gîndească la cei filo-romani din streinătate cari se ocupă cu atîta entuziasm de țările noastre. Nu știți dacă ritmul horrei Dobrogei convine ariei ce ați compus? O colaborare peste nouă țări și nouă mări e cum anevoie de reușit: vă rog dar să-mi scrieți la București adresîndu-mi epistola strada Caivină nr. 5, dacă va fi necesitate de oarecare schimbări.

Îmi pare rău că sînt împiedicat de a veni la Roma, unde ași fi putut să conlucrez cu d-voastră, la învengul operei lui Despot. Rămîne pe altă dată.

Am compus o ferie națională, intitulată Pepelea, care va fi reprezentată la 15 Mart. Subiectul e tras din povestele noastre și are personajii pe Papură Impărat, pe Păria Vodă, pe Lăcustă Vodă, pe Păcălă și Tîndală, pe Mama pădurei, pe Zmeul, etc... Dacă ar reuși, teatrul nostru va mai prinde la suflet, căpătînd recete mai bănoase, căci piețele literare sînt puțin gustate de așa zisul public inteligent, al Bucureștilor.

Știu că nu vă place iarna, fiind în delicateta cu frigul ca și mine; cred dar că ați fi mulțumit de a afla că ziua de astăzi face un început de primăvară.

Un soare splendid cîtreeră cerul dar cîmpul e încă sub zăpadă. Pă-

raele curg pe sub gheață și corăbii par triste.

Mi se spune chiar acum că s'a auzit o ciocărlie în văzduh...

Fac și eu ca dânsa sbor la soare și nu mă las de scris.

Bucurie, sănătate,

(ss) V. Alecsandri

CUIBUL

de ANA AL. CODREANU

Așa s'a luat, din dragoste. Ea era o biată vrăbiuță slabă, pipernicită, cu penele sburlite; o vrăbiuță cu care natura fusese tare vitregă. Pe deasupra, când era încă puț, i se rupsese un picioruș și rămăsese sărăcuța, cu beteșug.

În schimb însă, îi hărăzise și ei Dumnezeu un dar: cântecul. O vrăbiuță cu viers de privighetoare!

Din pricina beteșugului ei, biata păsărică urgisită, nu îndrăznea să se avânte între celelalte tovarășe; îi era teamă să nu fie luată în răs. Sta mai bine singură, ascunsă pe câte-o ramură, sau sub câte o streășină și de-acolo privea cum se giugiuleau perechi-perechi de păsărele îndrăgostite, cum se umflau în pene surorile ei înaripate, cum cârpeau eternul cântec al dragostei. Și a tunc, peste ochii bietei vrăbiuțe se împânziau lacrimi, dar lacrimile ei nu se rostogoleau, căci vrăbiilor nu li s'a dat să plângă, ei numai îi umflau gura și atunci cânta stăgura din ascunzătoarea ei. Cânta de dorul, de dragul de viață, cânta de durere, că niciodată inimioara ei nu avea să bată la unison cu a vreunui păsăroi îndrăgit de ea.

Eh! o fi fost ea numai o biată păsărică oropsită, însă în creierul ei mic, mic cât o pițică, avea destulă minte să priceapă că unui păsăroi nu-i poate place o vrăbie zburliță, schiloadă.

Dar, într-o noapte, când toate zburătoarele dormeau, vrăbiuța năstră, deși ostentivă de alergătură după hrana de peste zi, în loc să adormă, se piti între frunzele unui tei.

Era o noapte ca în povești, cu o lună ce poleise alele și copacii. În depărtare munții se pierdeau în zărea albăstrie; frunzele foșneau, alintate ușor de-un vânt șagalnic, iar de prin văi se ridicau în valuri ca de tămăie, mirezmele adormitoare ale florilor.

Și sub farmecul acela de lună, sârmana vrăbiuță stingheră prîse a suspina — și încet, încet, suspinul ei se prefăcu într'un piuit dulce, tânguios, ca un piuit de privighetoare.

Cum sta așa, rezemată pe piciorul cel sănătos, cu căpușorul dat pe spate, cu ochii ațintiți la luna, căreia își destăinau amarul sufletului ei, dintr'un tei învecinat se auzi un ciripit mai puternic. Un vrăbioi, întârziat după strengării, o auzi, și făcând cu aripile-i vânjoase depărtarea dintre cei doi tei, se opri lângă vrăbiuța speriată.

Era noapte; firea întregă era prinsă în vraja farmecului de lună. Și vrăbioiul strengar, înarmat de ciripitul oropsit, se înamoză de ea. Și-și serbară nunta, sub ploaia de raze aurii, pe care luna le revărsa pe creștele lor, drept de teală.

Incepură să-și facă și ei, ca celelalte perechi, cuibul. Ea era bicisnică; dar el, hotărît să se facă gospodar, se puse pe lucru. Zi și noapte lucra de zor, să-și întemeieze gospodăria. Când fu gata cuibusorul mic, că de-abea încăpeau amândoi, începură a-l căpuși cu fire de mătase, cu frunze moie. Aci se arătă destoinicia femeiuștei și gustul ei. Făcea și ea ce putea, să-i arăte dragostea și recunoștința către soțul, ce-o făcuse să-și uite amarul.

Erau clipe când o durea atâta febră.

Și-au trăit așa o bucată de vre-

Aniversarea morții lui Eminescu

Veronica Micle

Eminescu la 30 ani

Eminescu în ultimul an al vieții

Duminica trecută a fost o sărbătoare înălțătoare la cimitirul Bellu. Scriitorii noștri s'a învrednicit să recheme cu ciuste amintirea celui mai mare cântăreț al neamului românesc. Opera statuară a genialelui Eminescu — nu există astăzi nimeni să n'o cunoască sau cel puțin să nu fi auzit de ea.

Lumina geniului său nemuritor a trecut de mult hotarele țării și astăzi Eminescu e citit în limba poporului pe țărmurile Rinului ca și în graiul dulce și latin al nobilului popor francez.

Bătrâna și marea revistă „Convorbiri Literare”, mare și prin cine colaborărilor lui Eminescu, n'a lipsit de la această pioasă aniversare.

Din partea ei a vorbit la mormântul strejuit de teiul sfânt d. Gh. Lazăr. În numele Ligii Culturale a vorbit d. Ion Scurtu. Nică Academia Română n'a uitat să-și amintească de acela care ar fi putut să fie cel mai strălucit membru al ei.

D. dr. Istrati și-a exprimat nemân-

găierea Academiei că i-a lipsit acest scântec fruntaș al culturii românești.

În numele Societății scriitorilor români a vorbit d. G. Diamandy președintele ei, iar Mitropolitul Moldovei s'a asociat la vorbiriile tuturor.

Și la Galați, și în alte unghere ale țării s'a preamărit amintirea acestui mare făuritor al limbii noastre literare.

Dar sărbătoarea lui Eminescu nu s'a terminat. Anul acesta trebuie să fie anul Eminescian și al Veronicăi Micle, strălucita muză, care i-a luminat zilele, iubita pe care oamenii și împrejurările au oprit-o de la izbândirea romanticului ei vis.

Toți românii trebuie să sărbătorească amintirea acestui geniu național. Ziarul „Universul”, care totdeauna a luat inițiativa mișcărilor mari, a deschis listă de subscripție pentru trilogia statuară a lui Eminescu, — monument la care lucrează sculptorul Filip Marin.

Toată lumea trebuie să contribuie la înălțarea acestui monument care

va fi închinat de către „Poporul român marelui său Eminescu”.

Nu mai astfel, peste alți 25 ani, urmașii noștri și urmașii acestora ne vor socoti vrednicii de civilizația în care am trăit și de contemporanitatea lui Eminescu.

Căci poezia Eminesciană va rămâne etern o stâncă în mijlocul valurilor literare de la noi, și stâncă ca Mihail Eminescu nu răsar în viața la fiecare sută de ani.

Literatura lui, amorul și filosofia acestui mare cântăreț, curatul său patriotism și mai ales calvarul lui, vor fi isvoare nesecate de artă pentru cei cari îl vor înțelege mai mult de cât noi, cei de azi.

Umbra lui trebuie să zămbească în fața dreptății ce i-a făcut posteritatea; umbra lui zămbește acolo, în Nirvana pe care a visat-o atât și unde oamenii săi împrejurările nu-i mai pot stăvili dragostea căreia i-a consacrat cele mai luminoase poezii ce-au scăpărat vreedată din adâncul geniului omenesc.

L. Iliescu

me; când îi prindea dorul de hoinărit, o lua în razna, oprindu-se când pe copacișuri de case, când pe vârfuri de munți, sorbind cu nesățiu priveliștile ce se desfășurau înaintea ochilor lor.

Ei! dar fericirea nu ține mult!

Păsăroiul se sătură curând de soția lui, care nu știa, ca alte vrăbii, să-și netezească penele, să coce-

teze, ea nu știa decât un lucru: să iubească. Dar vezi că el, strengarul de altă dată, nu se mai mulțumea cu iubirea ei statornică. Nică cântecul ei nu-l mai puteau ține în cuib, și nică suspinele ei. Incepuse a întârzia printre ramurile teilor. Incepuse a umbla hoinar după alte vrăbii. Se amesteca în concertul lor, râdea, cirpea sgomotos cu tovară-

și; și ea, biată, suferea, văzând cum, din zi în zi se depărta de dânsa.

Odată cercă să-i zică cu binișorul, să nu-și bată joc de ea. Dar vrăbioiul își zburli penele, își umflă gura și începu a o batjocori, a-i țipa că el nu e la papucul femeii, că face ce vrea, că trăește cum îi place.

Și din zi în zi se făcea mai rău.

Când era între alte vrăbi, ciripea, se rotea, scoțându-și în evidență strălucirea penelor mândre cu care-l dăruise natura, și care luau văzul celorlalte vrăbi ușuratic.

Incepură să se certe, tot mai des, tot mai amar. El îi zicea vorbe aspre, iar ea își aduna durerea ca pe o spumă și i-o azvârcea în față. Ajunseră la bătae. Ciocul hain al bărbatului se nîpse cu cruzime în bițele pens ale femeii; frîgii zburară.

Răutăcios, el îi strigă:
— „Schioapă!”

Rănită de moarte de cuvântul acesta brutal, leșit din ciocul celui pe care-l adorase, păsărica, cu penele emulse, cu sufletul zdrobit, părăsi cuibul la care lucrase cu atâta drag și fără să mai arunce ochii îndărăt, zbură departe, departe de locul unde iubea și suferise atât.

În urmă, vrăbioiul adună firicelele de mătase cu care-și căptușiseră cuibul și le mută într-un cuib părăsit, unde-și adăposti toate dragostele vremelnice.

Târziu, peste câțiva ani, cari în viața pasărilor contează cât o vecie, păsăroiul, obosit de ștrengării, îmbătrânit, își aduse aminte de necrocita vrăbioa, schioadă; își aduse aminte de noaptea aceea cu farmecul ei de lună; de zilele când amândoi lucrau dornici să-și întemeze gospodăria. Pentru întâia oară în viață simți duloșia, regretul după o viață liniită. Din dragostele efemere, nici una nu-i rămăsese.

Singură, ascunsă sub o streășină, păsărica îmbătrânită în dor și așteptare, se stîncose piuind cu atâta foc, până ce inimicarea ei se despicase.

Acolo auzi găsit-o, într-o primăvară, o pereche de vrăbi tinere, venite să-și clădească cuibul sub aceea streășină. Ingrozite de trupul rece al oropsitei, cei doi îndrăgiți zburară, fugind ca de o piază rea.

Convorbiri astronomice

Sistemul lumii

Sunt unele cărți care exersează asupra ta o influență extrem de liniștitoare; bine înțeles, nu printre cele literare și mai ales din cele care se scriu în prezent vei găsi asemenea scrieri. Romanele moderne sunt pline cu descrierea tuturor patimilor ceace nu prea e înălțător.

De câteva săptămâni citesc seara târziu, după ce am isprăvit cu ceia ce trebuie să scriu, o carte impunătoare ca înfățișare, dar și mai impunătoare ca fond. E *Le système du monde* de D. Duhem, un erudit, care și-a luat sarcina, ca în câteva volume, să rezume tot ceace credeau cei vechi despre sistemul lumii. A tipărit de abia două volume. În întreaga scriere nu se ocupă decât de ipotezele și teoriile cosmologice, începând cu Elinii și sfârșind cu Copernic.

E o carte extrem de plictisitoare pentru cei care nu se interesează de evoluțiunea ideilor, de lupta pe care omul a dus-o și o duce încă în contra ignoranței și a întunericului. În scrierile similare obișnuite, vei găsi doar rezumate scurte și ipotezele cele mai principale. D. Duhem a răscolit vrafuri întregi de volume și manuscrise, de pe la toate bibliotecile mari, a studiat fiecare volum și manuscris în parte, a căutat să înădească firele conducătoare ale tuturor ideilor emise în marea chestiune de care se ocupă și încercă să adevărate plăcere, urmărindu-și munca cea încordată și rezultatele la care a ajuns.

Trec prin fața ta, toate figurile mari ale Elinilor; toți filosofil Greciei antice, erau obligați să-și spună părerea în chestiunea sistemului lumii. Platon și Aristot, au indicat și bazele acestui sistem, conform

culturei și cunoștințelor de pe vremuri, conform temperamentelor lor mai ales.

Pitagora și Aristarh din Samos păreau însă mai aproape de adevăr. Era greu pentru cei vechi să-și închipue că Pământul cel greu pe care se află, poate să plutească ca un fulg în spațiu, ba poate să execute în același timp două mișcări, adică să se învârtăască în jurul lui și în jurul soarelui. Dacă ar reinvia un filosof elin, ar rămâne încremenit, aflând că în realitate Pământul nu are 2 mișcări, ci 12.

Arabi și Evreii și-au dat în urmă și ei păreri, au apărut și ei câte o ipoteză în contra altor ipoteze. Discuțiunile din evul mediu cu privire la sistemul lumii, nu au adus un mare folos progresului astronomic, dar din punctul de vedere istoric, suat încă foarte interesante. Dacă ai timp de pierdut, cum am eu, găsești că sunt adevărate poeme păreriile unui Averroes, sau Moise Maïmonide, care trăiau în veacul al XII-lea.

Tot poeme erau teoriile cosmologice ale părinților bisericii, care vrând-nevrând, trebuiau să se ocupe cu chestiunea sistemului lumii.

Au trecut sute de ani, până să se afle adevărul, până să se dea de rostul sistemului lumii. Cu toate acestea, și azi încă, în acest veac al lumii, circula încă idei, a căror temelie este tot de pe vremea când se credea că Soarele se învârtăște în jurul Pământului, când se credea că omeniirea are o deosebită însemnătate în univers.

Știm adevărul și cu toate acestea tot mai găsim, că putem să ne purtăm așa ca și cum Pământul ar fi el singur în univers. Filosofia ce se degajează din poezia și umila situație a atomului-pământ tot nu a pătruns în masa cea mare și vor trece veacuri încă, până când această filosofie să fie a tuturor.

E interesantă istoria ipotezelor cosmologice până la Copernic. Călugărul polonez dedese o mare lovitură fanteziei în ziua când a dat brânci Pământului în jurul soarelui. Cu toate acestea, e și mai fantastic decât tot ce putea imaginația să creieze, e așa de fantastică, în cât nici poezii nu vor să creadă în ea. Sunt și azi nenumărați cei care tratează de basme rezultatele științei cerului. Se simt, de sigur, umiliți, că n'au fost în stare să invente ceva care să întreaacă realitatea. Putea oare un poet să-și închipuiească Pământul ca un glob de nimica toată aruncat în jurul soarelui cu o viteală de 30 km. pe fiecare secundă?

Putea să-și închipue că toate punctele luminoase de pe bolta cerească, toate stelele sunt sorii, ba uneori sorii mai mari de cât soarele nostru? Puteau ei să creadă că se va afla din ce elemente e compus orice soare-stea analizându-i doar un fir de rază?

Și când te gândești că tot mai există naivi, care-și închipuie că numai cu ajutorul intuiției vor, putea să deslege misterele firei! Dacă intuiția ar fi putut să facă aceasta, apoi ar fi fost meritul divinului Platon să descurce toate itele, ar fi aflat Pitagora adevărul, sau vre-un poet celebru, iar nu un călugăr, un ascet, care se întemeia pe observații și pe calcule.

După ce citești un istoric amănunțit al evoluției unei idei, atunci îți dai bine socoteala, că e nevoie de multe observații, de multă judecată, ca să rezolvi o enigmă a naturii, și că faimoasa intuiție, pe care un Bergson vrea să o reintroneze, nu mai pare decât jocul unui copil naiv, care vrea să clădească un palat cu înșelătoare curcubeie, sau cu miragiile din pustiriile africane.

Victor Anestin

LUI MINAIL EMINESCU

După 25 ani de moarte vie

I
Că'n fața soarelui atomu,
Mă 'nchin luminii, cdrei sament,
Serbând visata zi, când omul
Si-alege zeii dintre omenii.

Îndumător spre lumi scine,
Măreț luminător de minți,
Tu ai sădit stăpîri divine
În inimă fără de credinți.

II

Slăvind cereasca-ți poezie
În sullete — ca un avar,
Comoara-ți — sufletul ne fie
Curat și sfînt ca un altar.

Iar inima — al tău tezaur —
Păstrează-ți-l, sublim artist!
Cum preoții 'n potir de aur
Păstrează sângele lui Christ.

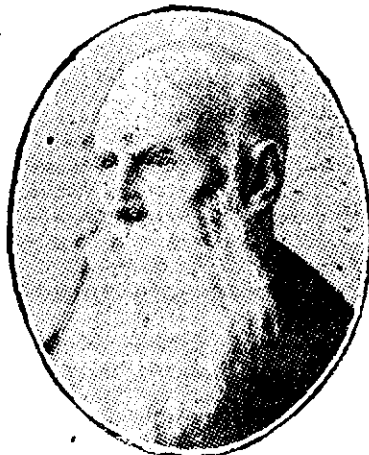
Emil Maar

Galăț.

Moartea ducele George II de Sax-Meiningen

Telegramele au anunțat încetarea din viață a ducelui George de Sax-Meiningen. Repausatul era în vîrstă de 88 de ani și era decanul Goethei germane, dela moartea regentului Luitpold al Bavariei. Se urcase pe tronul ducatului în 1866, după abdicarea tatălui său.

Intrat în sfera de acțiune a Prusiei și în urmă absorbit în unitatea imperiului german, activitatea vieții lui și-a concentrat-o asupra artei, și anume asupra teatrului. Și-a constituit o trupă de artiști pe care o conducea și o instruia el însuși. Cu această trupă a revoluționat arta dramatică în Germania, introducând exactitatea scrupuloasă și adevărul în decoruri, naturaleța în jocul și modul de exprimare al actorilor, armonia reprezentăției în care, dela primul artist până la ultimul figurant, în totalitatea lor, toți creau ireproșabil. A reprezentat cu deosebit succes operele dramatice ale lui Goethe, Schiller și Shakespeare.

Ducele George de Sax-Meiningen, artist și cap încoronat, care acum a închis ochii la viața pămîntescă, a fost însurat de trei ori. În 1850 se însotise cu principesa Carlota a Prusiei, în 1856 cu principesa de Hohenlohe și, în fine, în 1873, artistul lăsă să-și vorbească inima în onoarea Eleni Frantz, actriță, pe care o ridică la treapta de soție morganatică cu titlul de baroană de Heldburg. I-a fost o pricepută și stăruitoare ajutoare în activitatea lui de director teatral.

Coroana ducatului de Sax-Meiningen trece acum pe fruntea fiului său din prima căsătorie, prințul Bernard, în vîrstă astăzi de 63 de ani. Nu se poate zice că s'a urcat prea curînd pe tronul rămas vacant prin moartea tatălui său. Acest prinț, acum duce domnitor, este însurat cu principesa Charlotta, sora mai mare a împăratului Wilhelm II. Suflet ar-

tistic ca și al tatălui său, ducele Bernard a avut neînțelegeri și dispută celebre cu severul său cumnat imperial, căci, așa ca și ducele George, era în contra maltratărilor în armată.

Fiind comandant al corpului 6 din Breslau, moștenitorul ducelui George, fără să ceară permisiunea augustului său cumnat, a dat chiar un ordin care impunea încetarea insultelor și pedepselor corporale din armata germană. Prin acest act înărăznet și-a atras o disgrăție, sub greutatea căreia se află și astăzi când se urcă pe treptele tronului ducal.

EX-LIBRIS

De la Eminescu încoa

Dela moartea lui Eminescu și până astăzi s'au scris și s'au tipărit sute și poate și mii de volume întesate cu versuri. Revistele și criticii au scos la iveală nenumărați poeți de seamă, asigurînd pe cititori, că această vor înfrunța timpul cu operele lor, că vor putea să fie citiți și peste mii de ani. Cu toate acestea, mulți dintre poeții socotiți ca genii pe vremuri, azi sunt dați uitării de publicul cel ingrat și nu-i amintesc decât întârziate reviste, sau dacă poeții accia sunt încă în viață, au rămas singuri să-și trîmbițeze gloria.

Poetul e o ființă omească cu judecata prea fantastică și niciodată nu va putea să-și aprecieze exact nici opera lui, nici pe a altora. Un poet nu cunoaște alte versuri mai frumoase decât pe ale sale și nici alte versuri mai idioate, decât pe ale colegilor săi. E o psihologie extremă de interesantă, dar prea simplă.

Dacă am pune la socoteală profunzimea cugetării morii din poemele d-lui Maccodonski, forma versurilor d-lui Coșbuc; delicatetea și erudiția ce caracterizează versurile d-lui Duiliu Zamfirescu, imaginația și dibăcia tehnică a d-lui Victor Eftimiu, nu știu dacă am mai putea să găsim multe poezii demne să fie citate.

Pentru present, știu bine, avem nenumărați poeți iluștri, dar e vorba, căți vor rămîne până în 20 de ani, afară numai, dacă d-l Adamescu va fi așa de drăguț cu ei, ca să le amintească cel puțin numele, în ediția viitoare a istoriei literaturii.

De ce nu va rămîne mai nimic din toată poezia prezentului? Ar fi o explicație, dar poate cam brutală. Poeților noștri de azi le lipsește cultura, pe care nici terasa, nici cele câteva reviste răsfoite în grabă, nici cele câteva noutăți literare ale Parisului, nu pot să le-o dea.

Nu e rar să auzi pe poetul modern declarînd cu multă convingere, că a citi însemnează a-ți pierde originalitatea. Și nu citește. A citi, a-ți procura cultura generală, ar însemna a te preocupa de toate problemele mari ale timpului, a-ți lărgi orizontul, a înțelege lumea, viața, natura în mijlocul căreia trăești.

Or, poeții noștri, care — trebuie să recunoaștem — sunt meșteri în dăltuirea versurilor, nu se mai preocupă ce e drept de sentimentalismul de odinioară, dar nici chestiunile sociale și moderne nu-i preocupă. Cîmul imită pe un simbolist francez care își făcea o glorie că nu-l pricepe tipografic să-și scrie și silabetele să pară de o perversitate diabolică, pe cîtă vreme, el e un biet om cu duhul blîndețel; un altul se silabete și scoată lucruri noi din fundul sufletului său mai vechiu de cît piramidele Egiptului. Sunt unii care au renunțat să mai scrie și această sunt cei mai inteligenți; se mulțumesc văzîndu-și versurile citate în cărțile de citire ale școlilor primare, iar dacă încearcă să mai

serie poeme, se trezesc că scriu proză prost rimată.

Când nu ai suferit, când nu te-a frământat nici o idee, când toată grija ta a fost să înghebezi o rațională năvelă, sau o fistică poemă pentru o revistă care te plătește, nu poți să ai pretanția ca opera ta să trăiască mai mult de 24 de ore, sub cuvânt că ți-ai adunat acele frânturi într'un volum.

Dacă trăește câteva săptămâni, această se datorește baloanelor de oxigen furnizate de critici complezenți și de reviste care au nevoie de colaboratori.

Eminescu a rămas, trăește încă și va trăi mult timp de acum înainte. Eminescu a cântat iubirea, a îngrijit ca versul să fie frumos, dar ceea ce-l muncea mai mult era ideea. Și dacă forma e schimbătoare și pieritoare, ideea nu, ea rămâne, ea înfruntă veacurile.

Poeziile lui Eminescu oglindesc o luptă a unei minți luminate în căutarea unor idealuri neajunse; o firă de idealist în luptă cu brutalitatea vieții. Eminescu e intruparea poeziei noastre. Ministerul nu i-a sârbătorizat volumele ce nu le tipărea; critica de pe vremuri nu l-a declarat geniu, ziariștii nu l-au interviewat ca unui cap de școală, și cu toate acestea poeziile lui Eminescu nu au fost întrecute de nimeni. Asemenea constatări sunt în adevăr supărătoare, dar trebuie făcute, mai ales acum, când numele lui Eminescu a fost din nou sărbătorit. Ce e mai frumos e că nici cel care l-au proslăvit, ca să primească o rază de talent pe propriile lor versuri, nu au reușit să răsfrângă aceste raze.

Albert

Viața artistică și literară

Ziarele unguerești, în frunte cu „Slobodzod”, susțin enormitatea că compania de teatru a d-lui Victor Antonescu, care va face, la toamnă, nu nou turneu în Ardeal, a avut în sânul ei și trei ofițeri deghizați în actori ca să facă spionaj. Ziarele „Românul” și „Gazeta Transilvaniei” protestează, cu o legitimă indignare, împotriva acestei nedrepte insinuări.

De altfel și d. Victor Antonescu, împreună cu noi toți, respinge cu dispreț această calomnie pe care bunii noștri vecini ne-o servesc atât de inteligent și în chip cu totul gratuit.

AA. LL. RR. Principesa Maria și Marioara au vizitat, zilele trecute, expoziția artiștilor în viață. Erau de față sculptorii Filip Marin, Iordănescu și Severin.

A. S. R. Principesa Maria a admirat mult lucrările de ceramică ale Școlii din Târgu-Jiu, a reținut mai multe pânze de la Salon, iar din sculptură a remarcat „Durerea” maestrului Filip Marin și „Cap de expresie” al sculptorului Severin.

D. ministru Al. G. Radovici a însoțit pe Principesele noastre în această vizită la Salonul oficial.

Teatrul Antic al d-nei Brăncușe-Achaume a atras foarte multă lume la parcul Carol I. Reprezentațiile în aer liber vor continua dacă, bine înțeles, ploile nu vor fi răuvoitoare acestui nou gen teatral.

Expoziția artistică a Școlii de țesătorie se prezintă în excelente condițiuni. Scoarțe și covoare, bluze și ii țărănești, gobelinuri și onbi-soane, dau ochiului un admirabil câmp de colorii fericit combinate. Motivele românești ne amintesc lucrările artistice ale străbunelor noastre domnițe și jupăne de odinioară.

Cu prilejul pezerinagiului de Duminică la mormântul marelui nostru Eminescu, s'a făcut vizite pi-

oase și la mormintele lui St. O. Iosif, J. Chendi și P. Cerna, cei trei eroi ai idealismului nostru românesc pe cari moartea ni i-a răpit în plina dezvoltare a talentului lor.

La 9 August a. c., se împlinesc 25 ani dela moartea Veronicăi Micle, muza inspiratoare a marelui nostru Eminescu și cea mai luminoasă pagină a întunecatei sale vieți.

Veronica Micle n'a supraviețuit nici două luni genialității săi iubite și a fost înmormântată la M-rea Văratec, în pitoreștii munți ai județului Neamț.

Maestrul Alfonso Castaldi pleacă în Italia pentru două luni. În acest timp va recruta o parte din elementele artistice de care are nevoie pentru societatea „Tinerimea Simfonică” cu care va da concerte orchestrale la toamnă și despre care am scris acum câțiva timp.

Antoine, fostul director al „Odionului” din Paris a primit misiunea de a reorganiza teatrul și Conservatorul turcesc din Constantinopol.

Antoine va lipsi din Franța trei luni.

De notat e profeția lui Edmond Rostand care, în timp ce Antoine părăsea vechea sa demnitate, i-a strigat:

— „Te vei duce la turci!”

În prezența d-lor miniștri I. G. Duca și V. G. Morțun, s'a inaugurat, Duminică trecută, la Potlogi (Dâmbovița), teatrul sătesc cu o reprezentare dată de artiștii ai Teatrului Național din București.

Peste 10.000 de țărani au asistat la această serbare.

Producțiunea de sfârșit de an a elevilor și elevelor „Academiei de artă dramatică și de muzică” din București va fi Sămbătă 28 curent la Liedertafel, la orele 2 d. a.

O catedră de piano și una de violoncel s'a mai creat la Academia de muzică și artă dramatică din București.

Joi seara s'a jucat la teatrul „Comedia” premiera „Răpirea Sabineilor” pentru intrarea dlui Al. B. Leonescu-Vampiru.

D. ministru I. G. Duca a vizitat Lună dimineața Salonul Oficial de la Alenău. D-sa a fost întâmpnat de d-nii Mirea, Filip Marin și alți artiști.

Compania de vară a artistului V. Toneanu își va deschide stagiunea în seara de 29 Iunie c., la „Casino”-ul din Constanța.

Severinenii au proecutat o excursiune de plăcere la Belgrad pentru sfârșitul acestei luni.

Societatea corală din Belgrad va da un concert în onoarea oaspeților români.

Ultimele trei numere din „Les Annales des nationalités” sunt consacrate neamului românesc și au capitole interesante cu privire la opera literară a lui Eminescu și la poezia d-roi Elena Văcărescu, distinsa noastră compatriotă și apreciată scriitoare din Paris.

O carte foarte interesantă este aceea dată publicității de curând, sub titlul de „Când joia teatrul românesc în țara unguerească” de către d. Leonard Paukerov.

La examenul de violină, care s'a ținut la Conservatorul de muzică din Iași, din 18 candidați au reușit 12. — L.

În atmosfera de comemorare eminesciană, bibliotecile au sporit cu câteva volume.

Alături de „Eminescu” scris de Galaction, a apărut în aceeași edi-

tură „Veronica Micle” de Octav Minar.

D. Minar întroește de mult opinia publică cu informații și inserții. — ba că s'a făcut descoperiri senzaționale în corespondența lui Eminescu cu Veronica Micle, — ba ca cutare, ori cutărică e vinovat de suferințele lui Eminescu, — ba că volumul anunțat „va apare încurând cu o splendidă copertă”, — și a. m. d.

În sfârșit d. Octav Minar a dat la lumină volumul, despre care marturisim, că nu ne-a emoționat nici prin rânduirea materiei, nici prin datele — care ar fi fost foarte necesare pentru o istorie literară.

Poate însă, că d. Minar a ținut numai la efectul popularității, în cazul acesta, punct.

În schimb însă, e de mare merit volumul „opercilor complete” ale lui Eminescu, cu un studiu introductiv de A. C. Cuza.

Când tu însuși simți că activitatea ta literară a început să nu te mai mulțumească nici pe tine și dacă totuși păstrezi încă o dragoste neajmurnită pentru felul activității tale libere, — atunci un suflet activ — ca d. Sofronie Ivanovici, colecționează creații analoge cu ale sale.

Așa ne explicăm apariția „Epigramiștilor noștri”.

Volumul e frumos tipărit, epigramele diferiților autori sunt cu distincțiune culese. Și atât. Ba mai e ceva. Volumul prezintă nu numai epigramele epigramiștilor, ci — probabil în vederea unui efect epigramatic — expune și fotografiile autorilor, — care — marturisim cinstit — ne dovedesc, că epigramiștii sunt de spirit.

Păcat! A venit după „Epigramiștii noștri” și a pierdut trenul. De altfel, dela Vaslui, de unde este d. Ion S. Neculau, a trebuit și timp și spațiu, până să sosiască, „Lumea modernă. Epigrame și schițe”.

Ca să fim politicoși cu d. Neculau, să-i dăm cuvântul și să-l spună d-sa dragostea către scriitorii (d. Neculau vrea, ori este chiar scriitor la Vaslui).

„A turna în forme uriașe

„Gândirea neajmurnită,

„A înfrunta durerea,

„Durerea nepălmuită,

„Sunt lucruri vrednice de zeii

„Iubiți, poezii mei”.

Acum îl cunoașteți pe d. Neculau, păcat, că n'a pierdut trenul!

Adesca, ura este un motiv de creație poetică tot așa de viguroasă, ca și dragostea. Negreșit, când autorul are mai mult decât suficiente, forțe sufletești. Când însă scriitorul și-a cheltuit cele din urmă energii într'un remarcabil talent poetic, în frivole clevetiri de cafenea și de clică, atunci ura nu mai are decât efectul neputinței.

Cândva, un scriitor de talent a făcut mult șgomot, criticând cu acerbitate și poezia lui Eminescu și pe Eminescu însuși. Critica aceea avea ca substratură — poate firească între un mare talent și altul remarcabil.

Mai târziu însă, când omul a dispărut și lucrările lui au rămas ca valori desăvârșite, bănuim, că toți văd o ură neputincioasă, în continuarea criticii, dusă de relieveie unui talent remarcabil.

Ba nu zău, când scrii pe „Sănurile tale macre”, cum să te mai legi de poezia lui Eminescu?

Cu titlul comun de „Moartea lui Ion Ionescu”, a dat la lumină un volum de proză d. Mihail Negru.

D. Negru scrie cu multă căldură, are expresii fericite, posedă însă într'un grad pronunțat, aptitudinea de a analiza fin, metodic și adânc, stările sufletești deprimante.

Dintr'un subiect simplu și dușos ca moartea oricărui, Negru a făcut o lucrare frumoasă. Căci fiecare cli-

pă de durere încheie în ea o diminuare de energii sufletești, — și fiecare clipă de melancolie acuce după sine, o muncă de nou îndemnuri la viață. Trebuie prin urmare să ai finețea de a pătrunde în complexitatea stărilor sufletești, ca să te analizezi și să le prezinți simplu, când vrei să faci o lucrare literară. Și Negru a izbutit aceasta. — B. Ccc.

Sacul cu glume

Se tăiașe un porc de Crăciun și un servitor îl privea dus pe gânduri. Stăpâna lui, crezând că e extaziat de mărimea excepțională a animalului, îi zise:

— Te uiți la el cât e de mare, nu e așa?

— Nu mă uit la el, cucoană, răspunse servitorul melancolic, ci la d-ta și la ai din prejurul nostru, și mă gândesc cu jale la ce e viața noastră!

O doamnă își laudă pe fiul ei, că, cu ocazia examenilor ce s'apropie, studiază foarte mult.

— Inchipuește-ți zice unui prieten al casei, că studiază 25 de ore pe zi.

— Nu se poate, protestează amicul, căci ziua și noaptea au numai 24 de ore.

— O fi, răspunde cucoana, dar trebuie să știi că băiatul meu se scoară c'o oră înainte d'ta se lumina de ziuă.

Un comisar, de la poliția Capitalei, a pierdut cheia sertarului de la biroul său. După ce se silește în deșert să-l deschidă, chiamă eșervat pe sergentul de serviciu și îi zice:

— Du-te în arest și vezi dacă, în raita făcută azi noapte, s'a pus mâna pe v'r'm spărgător, care să fie în stare să-mi deschidă sertarul. Să mi-l aduci repede încoace.

Într'un club, un tânăr se declară gata să se prindă că, în Londra, sunt 200 de mii de englezi care nu știu să pronunțe nici-un cuvânt englezesc.

Cel de față prioiind rămășagul al adăogă:

— Și mai mă prind încă, afa a de asta, că sunt alți 400 de mii englezi, în Londra, care nu știu nici să scrie, nici să citească.

Și prinsoarea asta fu primită, dar i se cerură probele.

Tânărul scese atunci din buzunar o broșură oficială intitulată:

„Dorea de seamă a ultimului recensământ din Londra, în care se arată că „în Londra sut 200 de mii de copii mai mici de un an și 400 de mii mai mici de patru ani”. Fără restă că nici cei dintâi nu vorbesc englezește, nici cei de al doilea nu știu să scrie și să citească.

Și a câștigat prinsoarea

Directorul unui mare ziar străin, chiamă pe foiletonist și îi zice:

— Dragul meu, imi place romanul d-tale, dar nu mă pot să te plătesc cu rândul, dacă-mi umpli pagina cu dialoguri ca acesta:

— Vine?

— Da.

— Când?

— Măine.

— Unde?

— Aici.

— Singur?

— Nu.

Dacă ai de gând să urmezi tot așa, să știi că te plătesc cu literile, iar nu cu rândul ca pânăcumă.

A doua zi, romanul continua cu două personaje noi, cu doi gândavi care își vorbesc astfel:

— Cu... cu... cum îl chia... chia... mă pe... pe... pe... ăla?

— În chia... chia... chiamă Ca... ca... ca... zimir.

București - Jerusalem

NOTE DE CALĂTORIE

DE

— V. MESTUGEAN —

La intrarea în port, în punctul cel mai depărtat al digului, se înalță statua de bronz a lui Ferdinand de Lesseps, genialul inginer francez, care a executat planurile Canalului și a dus lucrările la bun sfârșit.

Statuia aceasta gigantică, executată de sculptorul Fremy, reprezintă pe Lesseps în picioare, cu capul semet, arătând cu mâna dreaptă grandioasa-i operă, pe când cu cea stângă ține planurile canalului de Suez. Pe soclu e bătută o placă cu inscripția: *Aperire terram gentibus*, adică, a deschide pământul națiunilor.

Picioarele falnicului monument sunt vecinic bătute de valurile furioase ale Mediteranei. Privind monumentul și aruncându-ți privirea asupra lucrărilor ingineresti înconjurătoare, e peste putință să nu te simți cuprins de un adânc sentiment de admirațiune pentru geniul puternic al lui Lesseps, care a putut transforma cu desăvârșire punctul acela pustiu al Mediteranei, creând, ca prin minune, un oraș grandios, un port și un canal uriaș între două lumi.

În apropiere de port, se înalță un far gigantic, a cărui lumină respirată în patru fâșii imense, se învârtăște noaptea întocmai ca aripile urei mori de vânt. Reflectoarele acestui far sunt atât de puternice, în cât luminează suprafața mării până la depărtări considerabile. Și mi-aduc aminte, că plecând din Port-Said spre Iaffa, lumina farului acestuia ne-a luminat timp mai bine de o oră, arătându-ne calea pe marea furtunoasă.

Viața, la Port-Said, e relativ puțină. Cu 10—12 lei pe zi, un călător poate găsi locuință și pensiune la oțeluri de rangul întâi.

Orașul mai are o plajă de toată frumusețea, unde, în timpul sezonului vine societatea cea bună din Egiptul de jos.

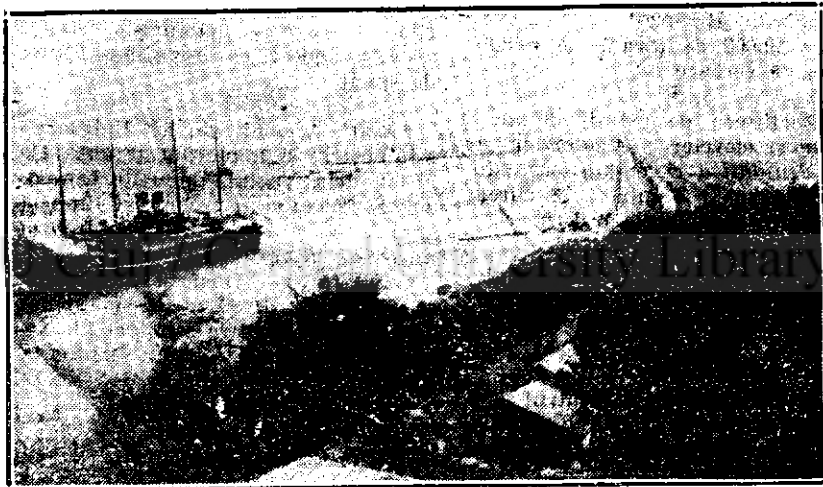
Drumurile care duc la plajă sunt asfaltate. Asfaltul însă se acoperă de nisipul adus de vânturi din pustiu care se întinde la bariera orașului. În momentul trecerii noastre prin acele străzi, grupuri de lucrători munceau la curățirea nisipului și scoaterea în evidență a pavajului, după cum se procedează la noi cu zăpada după o ninsoare abondentă. La Port-Said am fost și la cinematograful. O sală mare în care se poate fuma, nu ca la noi. La nouătățile săplămânei s'a dat, între altele, Deschiderea parlamentu-

lui român, ca și când direcția cinematografului ar fi voit să ne facă o surpriză plăcută.

IV

Canalul de Suez

După cum se știe, lucrările canalului de Suez, începute în anul 1859, s'au terminat în 1869. Inaugurarea canalului s'a făcut cu mare pompă. Primul vas care a străbătut canalul, a fost iachta Aquila, pe bordul căruia se afla împărăteasa Eugenia a Franței, împăratul Frantz Iosef al Austriei, Moștenitorul Prusiei și Khedivul. Vasul acesta era urmat de o flotă formată din 48 de bastimente mari.

Canalul de Suez

Se susține că ideea săpării istmului de Suez era foarte veche. Atât sub faraoni cât și sub dominația Califilor se agita proiectul de a se săpa istmul, spre a se pune în comunicare directă Mediterana cu marea Roșie. Înainte de săparea canalului, bastimentele cu încălzire grele, spre a merge în India, erau nevoite, după cum se știe, să ocolească toată Africa pe la Capul de Bună Speranță. Pentru pasageri și mărfuri ușoare se făcea transbordare, astfel în cât călătorii trebuiau să străbată istmul nisipos, pustiu, cu caravane de cămile. Cu cât comerțul mondial dobânda o extensiune mai mare, cu atât nevoia unei comunicații directe maritime între cele două mări se simțea mai mult. Ideea a fost ventilată și în timpul lui Napoleon Bonaparte care cucerise Egiptul. Proiectul însă n'a putut fi executat decât de Lesseps, sub keditatul lui Mohamed Said Pașa. Se poate lesne ghici greutățile pe care a trebuit să le învingă inginerul francez pentru realizarea proiectului său. Mai întâi, era chestia aprovizionării armatei de lucră-

tori și funcționarii din serviciul lucrărilor. Apoi, era chestia alimentării cu apă a acestei populații de muncitori și a uzinelor de tot felul.

Deci, Lesseps, înainte de a proceda la săparea istmului, a trebuit să aducă apele Nilului, cu ajutorul unor conducte și alte canaluri, prin pustii, și anume pe distanțele dintre Ismailia și Port-Said și Ismailia Suez. Canalul cu apă potabilă precum și conductul se văd și acum dealungul canalului cel mare și alimentează Ismailia, Port-Saidul și toate localitățile locuite dintre aceste două orașe.

Canalul de Suez începe deci la Port-Said și se sfârșește la Suez, traversând pustiu, precum și lacurile Timsah și Amare pe o distanță de 160 kilometri.

Săparea canalului a fost relativ ușoară, terenul fiind nisipos. Lesseps a avut marele noroc de a nu întâlni în drumul său regiuni stâncoase.

Apele albastrii ale canalului se

ce îl face accesibil pentru cele mai mari vase. De altfel, lucrările n'au încetat nici un moment pe canal. Drage uriașe săpând într'una fundul canalului, pe deoparte distrug bancurile de nisip ce se formează și apoi adâncesc canalul din ce în ce mai mult. Alte drage lucrează la lărgirea canalului. Am văzut mai multe din aceste mașini uriașe, care nu numai că sapă țărnișurile dar și scot pământul săpat îngrămădindu-l dealungul malurilor. Canalul, la terminarea lui, costase 500 milioane. De atunci trebuie să mai fi costat multe zeci de milioane. Compania canalului de Suez, o societate internațională, e una din cele mai mari și mai importante din lume. Din informațiile ce le-am cules, mi-am format convingerea că sunt puține societăți pe lume organizate atât de bine și conduse cu atâta pricepere. Mi-am format, în acelaș timp, convingerea, că nu există instituție care să aibă o grijă atât de pârintească de funcționarii săi ca compania canalului de Suez. Poate și greutățile de a recruta oameni capabili contribuiesc la această stare îmbucurătoare de lucruri.

Dealungul canalului, la fiecare 10 kilometri, se află stațiunile canalului, care se ocupă cu regularea mersului vapoarelor și cu alte treburi administrative. Stațiunile acestea, clădite în pustiu, și în care locuiesc funcționarii respectivi cu familiile lor, sunt prevăzute cu câte o școală și o infirmerie condusă de un medic. Aprovizionarea se face zilnic în modul cel mai regulat. Funcționarii sunt plătiți cât se poate de bine. Fiecare funcționar al companiei are dreptul la un concediu de 3 luni la fiecare două ani, precum și la drumul gratis dus și întors până la Marsilia. De altfel, și pe linia ferată Suez-Port-Said, funcționarii companiei au liberă călătorie.

Toată armata aceasta de muncitori și funcționari e întreținută de companie grație veniturilor colosale ce le are această societate, care mai dă acționarilor săi dividende considerabile. Veniturile companiei se compun din taxele de trecere ce le percepe de la toate bastimentele care traversează canalul. Taxele variază între 60 și 100 lei după tonagiul bastimentului. Și se mai percepe și 10 lei de fiecare călător.

întind între două țărnișuri alinate ca trotuarele unui bulevard modern. Canalul de Suez n'are ecluse. Lesseps, săpând canalul, n'a avut în vedere decât nivelarea celor două mări. Țărnișurile canalului au o înălțime de câțiva metri, de oarece tot nisipul scos în timpul săpării a fost așezat pe maluri. Canalul are o lărgime de 40 metri. La prima vedere pare o lucrare simplă. Ideea săpării istmului era, de altfel, cât se poate de simplă.

Toată chestia era să ai ideea și mai ales, să poți să o realizezi învingând toate greutățile. Se zice că Lesseps, când și-a văzut opera terminată, devenise un moșneag. Supărările și surmenajul îl îmbătrânise înainte de vreme. El nu mai semăna de loc cu chipul înfățișat prin falnică-i statue care domină marea. Și pe acest canal circulă vasele cele mai mari. În primii ani ai săpării canalului, bastimentele de prea mare tonaj nu puteau trece prin canal, care nu avea, pe atunci, decât o adâncime de 7 metri. Acum însă, canalul are o adâncime de peste 9 metri. cea-

XV

Ismailia

Ismailia e un orașel clădit în mijlocul pustiului, anume pentru funcționarii companiei. Toți locuitorii sunt funcționari. Și Ismailia e mai mult o grădină cu flori și plantații bogate. Străzile alinate și asfaltate ar excita invidia oricărui oraș civilizat din Apus. Ismailia are cartiere speciale pentru muncitorii creștini și arabi, cu cășcioare în stil european și arabesc. Orașelul deși dragut, totuși e tăcut și monoton din pricină că viața acolo nu se prezintă sub diferite aspecte ca în alte părți. De altfel, aici nu există nici un fel de comerț, decât cel destinat nevoilor pur locale. Și nici între Ismailia și Port-Said nu se face alt comerț decât acela al transportului. Adevăratul comerț egiptean începe la Zagazig, unde se află însemnate fabrici pentru angrerarea bumbacului.

Tipări de arabi

În schimb, Ismailia e înveselit de un lac albastru ce se întinde în apropierea orașului, lacul Timsah, prin care trece canalul — și care are o foarte frumoasă plajă.

Drumul cu trenul între Port-Said și Ismailia e foarte interesant. Terenul pe alocuri e băltoș și se vede, în deosebi, lacul Ménezah. Restul terenului e pustiul nisipos. Câmpul, în unele locuri e alb, ca acoperit de un strat de zăpadă. Albeața aceasta provine din sarea cristalizată ce acoperă solul. Sarea aceasta, purificată, se întrebuințează pentru bucătărie.

Direcțiunea căilor ferate a făcut unele plantații dealungul drumului spre a împiedica îngrămădirea nisipului pe linie. Dincolo de aceste plantații slabe, se întinde imensul pustiul în care nu se vede picior de om, ci numai păsările uriașe ce zbăr în văzduh și care își au cuiburile în jurul lacului Ménezah.

Din distanță în distanță se vede câte o cătună compusă din câteva cășcioare construite la umbra unui boschet de palmieri, și cari formează unele peisagii arabe de o nefăcută frumusețe.

Cu prilejul acestei călătorii, am putut vedea o scenă de furtună în pustiul. Vântul violent aducea nisipul ridicându-l în aer și învărtindu-l după caprițul său. Era un adevărat viscol, cu mult mai periculos de cât viscolile noastre cu zăpadă, deoarece aici e nisipul care înlocuiește alba și poetica zăpadă și care dacă nu acoperă cu totul pe călătorul surprins în drum, cu siguranță că-l asfixiază, introducându-se în plămâni prin gură și nări. De și, la izbucnirea vântului, ne-am grăbit să închidem toate ferestrele vagonului, totuși un nisip subțire ca făina a găsit mijlocul de a se introduce prin crăpături imperceptibile prăfuindu-ne cum e mai bine.

Dela Ismailia însă decorul se schimbă și în locul deșertului arid defilăm acum pe dinaintea unor câmpii verzi, cultivate și de o incomparabilă fertilitate cari, grație inundațiilor Nilului, dau patru recolte pe an: de bumbac, de porumb, de grâu și orez și nu se epuizează.

Canalul de Suez, care a dat viață acestor localități e o operă mai ales franțuzească. Totuși, de câțiva ani încoace englezii au început să lucreze din răspuțeri spre a-și consolida dominațiunea și a se afirma cât mai mult. În timpii din urmă, ei au înființat multe așezăminte financiare și comerciale. Tinta englezilor pare a fi să facă cu neputință traiul celorlalți europeni în Egipt și să acapareze totul. Și nu numai din punct de vedere economic, dar și din cel militar, englezii, de și pe tăcute, se întăresc din zi în zi, construind căzărni noi, adevărate citadele, cum e, de pildă, noua cazarmă ridicată la Port-Said.

V

Despre arabi

Arabii trăesc în cunoscuta indolență orientală, lăsând ca alții să se folosească de roadele pământului lor. E adevărat însă, că fără intervenția europenilor, Egiptul ar fi rămas o țară sălbatică. Așa dar, arabii, de și urâsc pe europeni, nu-și manifestează pe față aversiunea, deoarece câștigă de pe urma lor.

Cel săraci trăesc într-o cumplită murdărie, în satele lor cu colibe de pământ. Copiii se hrănesc mâncând de prin gunoaie resturi de carne intrate în putrefacție. Și totuși, nu se expun prin aceasta la nici o boală. Co-

pii arabi, hrăniți astfel, sunt vioi și sănătoși, poate și mai sănătoși ca copiii crescuți pe mătăsuri și hrăniți cu lapte sterilizat. Față de aceste constatări, îți vine să te întreb dacă într-adevăr există microbii și dacă ei sunt atât de periculoși cum se susține de savanții moderni. Hrana obișnuită a țaranului arab se compune din brânză, miere și curmale. Inșă, arabii mai cu dare de mână, nu mănâncă mai puțin de 10—12 feluri plus mai multe feluri de fructe. Aceștia sunt și foarte curați și, conform prescripțiilor Coranului, se spală de mai multe ori pe zi. Nici unul din acești arabi nu intră în odaia conjugală fără a lua o baie completă.

Traiu la arabii bogați e ceva deosebit. Ei trăesc ca în paradis. Printre aceștia sunt și numeroși intelectuali ca profesori, medici, farmaciști și mai ales ziaristi. Acum se fac siortări pentru redesteptarea simțului artistic la arabi și reînvierea vechii arte arabe. În această privință, se dă deosebită atenție pentru bunul mers al școlii de arte frumoase din Cairo. Se vede că și actualii arabi au aptitudini pentru arta plastică. Tocmai în zilele în cari mă aillam în Egipt, ziarele locale vorbeau cu mare laudă despre un tânăr fellah care ieșise cel dintâi la concursul de sculptură din Paris, bătând pe toți concurenții săi în

și fac studiile în Europa, întorcându-se în țara lor, lăsă la debarcader toate ideile înaintate ce au dobândit și se amestecă în marea masă a indolenților.

Inșăși Keditul n'are altă țintă decât să-și sporească din zi în zi imensa avere ce o posedă.

VI

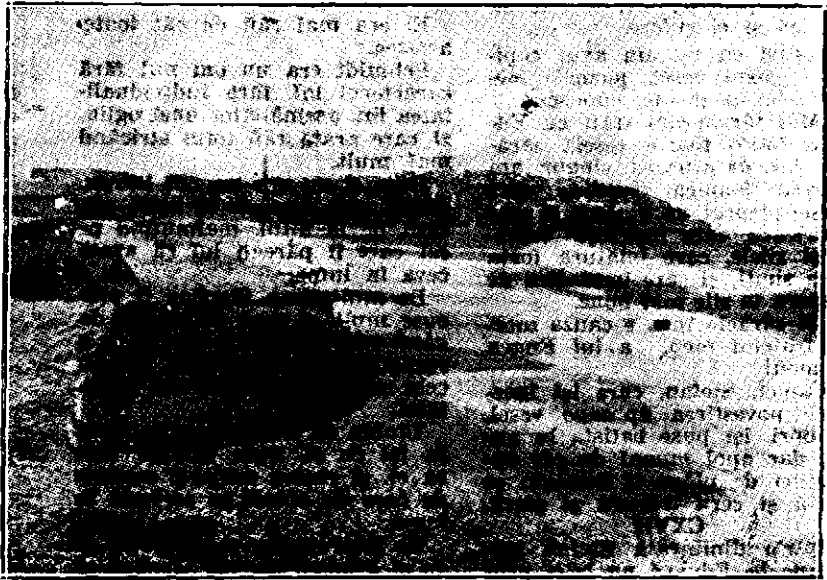
La Iaffa

Și acum, destulă vorbărie. Să ne urmăm drumul spre Ierusalim.

O barcă ne duce la vaporul austriac *Leopolis*, care la orele 7 seara urmează să plece spre coasta Palestinei.

O flotilă de bărci încărcate cu pasageri, mărfuri și bagaje înconjoară vaporul nostru. De pe punte privim mișcarea febrilă de jos din jurul scării. Barcașii arabi se ceartă și se injură. Asta nu-i oprește însă ca să descarce mărfurile cu o uimitoare dibăcie. Bărci supraîncărcate sunt golite în câteva minute. Pasagerii sunt foarte numeroși, și aparțin mai tuturor neamurilor cari locuiesc în acele ținuturi: arabi, greci, armeni, turci și mai ales evrei.

Vasul însă e mare și încăpător. Cum *Leopolis* ancorase tocmai în fundul bazinei, spre a ieși din port și a intra în Mediterană, defilează pe dinaintea tuturor edificiilor de pe cheu, iată-ne și înaintea monumentului lui Lesseps, iar de aci în plină

Portul Iaffa

număr de 120. Vorbirăm mai sus de ziaristi. Pe lângă ziarele redactate în limba arabă, mai apar în Egipt vre-o 6 ziare în franțuzește: *L'Egypte*, *Les Pyramides*, *La Bourse Egyptienne*, *Echo d'Egypte*, etc.

Dar nici un ziar nu face politică. În Egipt nu se face politică, întâi din cauză că englezii au strâns demult surubul aspirațiilor de emancipare ale egiptenilor și apoi... pe asemenea călduri e greu și chiar primejdios să faci un asemenea sport.

De aceea, tinerii egipteni cari

mare. Gigaticul far din Port-Said ne indică drumul ce trebuie să urmăm. Călătoria nu prea e plăcută prin faptul că marea e agitată. Vântul, care bate de două zile, se întetește cu cât se face noapte. *Leopolis* e nevoit să urce în vârful valurilor și să coboare în adâncimi. Nu-i chip să umbli pe vapor. De mâncat nici pomeneală.

Mulți dintre pasageri sunt nevoiți să se retragă în cabinele lor chinându-se cu îngrozitorul rău de mare care, diu fericire, nu se poate atinge de mine.

(Va urma)

SUBTEI

— Roman de Alphonse Karr —

— URNARE —

— Ce ai, Stephen?
„Toți ceilalți copii aduceau coșulețe pline cu de-ale mănăcării pentru dejun; noi, foarte adeseori nu aveam destul pentru dejun; noi, foarte adeseori nu aveam destul pentru a ne hrăni. Frățiiorul meu era așa de mic, și de draguț că a-l vedea suferind mi-ar fi sfâșiat inima îngrozitor; o lacrimă de a lui dacă ași fi văzut-o, îmi venea să omor; mă făceam totdeauna că nu îmi este foame pentru a-l lăsa lui mai mult; și de altfel cum el nu era hărățagos și certăreț, camarazii lui împărțeau cu el prăjiturile lor; din astea el dădea jumătate, micuț cum eram, nu ași fi voit să profit de dărnicia camarazilor: ce nu-i iubeam.

„Mai mult, când se jucau, când se luptau mă țineam deoparte; refuzam cu încăpățănare de a lua parte la jocurile altora, pentru că știam că vestimintele mele, deja vechi și uzate, se rupeau ușor și că nu mai aveam altele pentru a le înlocui; ceilalți ziceau că sunt frișos și că nu îndrăzneam nici să mă lupt cu ei, nici să mă joc. Nici odată noi nu aveam cărțile necesare pentru a învăța rău sau deloc, și adesea camarazii îi împrumutau cărțile lor; eu eram forțat de a împrumuta câte o carte în timpul recreațiunii. Câte odată nu voia să-mi împrumute: atunci numai știam lecțiunea; pentru nimic în lume nu ași fi spus că nu aveam bani pentru a ne cumpăra cărți; mila altora m'ar fi omorât; spuneam că le-am pierdut sau că le-am rupt și mă puneau încă la arest, acolo mai plângeam încă.

„Și sărmanul frățiiorul meu, printre găurile ușei venea să mă consoleze și să răză, să-mi povestească păcălelile ce le trăgea camarazilor, și eu nu mă trădam că plâng, căci ar fi plâns și el; și nu-l prindeau lacrimile de loc; eram tare, și-mi plăcea mai bine să îndur necazul pentru doi de cât să știu că și el suferă.

„Astfel eu nu am avut copilărie; răsul vesel, jocurile, nepăsarea, nu le-am cunoscut.

„Mai târziu am trăit cu Edvard într-o foarte veselă sărăcie; dar, de atunci, singur, am încercat foamea, foamea care sfășie pieptul care abată și descurajează, care înegrește soarele și zilele, care înlătură forța de a simți, și care împiedică de a spera în zile mai bune.

„Și sărăcia mea e cauza morții fratelui meu, a lui Eugen al meu!

Atunci, Ștefan, care își începuse povestirea aproape vesel, se opri, își puse batista la gură; dar apoi numai de cât sughițuri de plâns îl înecară; se sculă și ceru trăsura și plecă.

CXVII

Intr-o dimineață Ștefan primi de la Edvard un bilet prin care-l făcea cunoscut că nu poate să-l însoțească la patinaj conform înțelgerii, din cauza unui guturai. Lui Ștefan îi păru rău căci el patina bine și Edvard de loc și el fusese cu propunerea aceasta pentru a eși puțin biruitor în ochii Magdalenei; nu pentru că a patina e ceva în ochii unei femei spre a o face să iubească, dar își zicea el, orice triumf, cât de mic, cât de momentan să fie, interesează totdeauna o femeie care, neputând ajunge la aceasta prin ea însăși, îi place să se răsfângă asupra victoriei oamenilor triumfători; și de altfel, își mai zicea el, picătura mică găurește piatra.

Își alege costumul care-l venea mai bine, și se duse la Edvard.

Edvard, în adevăr, era oblojit la cap și era imposibil, fără voce, să nu răsară diferența în-

tre unul, svelț și deaghetat și Edvard oblojit.

El spuse Magdalenei.

— Biletul Edvard trebuie să se fi plititit; îi plâng de a fi nevoit să se oblojească în așa hal; dacă s'ar uita într-o oglindă s'ar strâmba de râs.

O sărită și plecă foarte mulțumit de impresia ce făc.

A doua zi, el se duse la Schmidt.

— Este un timp foarte frumos, zise Edvard, și îmi pare rău că Magdalena nu poate privi patinorii.

Dacă vrei să fii așa bun, Ștefan, s'o conduci tu.

Această propunere nu-i plăcu lui Ștefan; i se părea că se bate cu un om desarmat și era gata să o primească, când surprinse pe cel doi soți îmbrățișându-se dragăstos.

Această priveliște îi hrăni ne-căzul lui; el răspuse că-i mai bine s'o acompanieze călare și în timp ce se gătea trăsura lui Edvard, el plecă să-și încălece frumosul său cal griș.

Apoi plecă cu Magdalena, călărind lângă trăsura ei; și oameneii bine văzuți îl salutau și femeile îi surădeau cu amabilitate.

El nu patină; Schmidt vârul Magdalenei, veni la ei și îi zise:

— De ce nu patinezi, Ștefan? ai întrece pe cei mai îndemnațeci din toți de aci.

El dădu un răspuns în doi peri, dar Magdalena pricepu că din cauză că nu o putea părăsi.

La reîntoarcere ochii tuturor se opreau pe calul lui pe care îl mânua cu pricepere și grație; mai multe persoane îl opriră; se părea că toți îl adora.

CAP. XVIII.

Iată pentru ce Ștefan s'a dus la Schmidt blondul verișor al Magdalenei.

Schmidt nu era un om rău, sau de rea credință; nu era un artăgos, un mincinos sau un pomădat. Nu era nici un hoț sau un trădător.

El era mai rău de cât toate acestea.

Schmidt era un om nul fără caracterul lui, fără individualitatea lui, asemănător unei oglinzi care arată rău totul stricând mai mult.

Cum el nu era un om întreg, el lua câte ceva de la unul, altceva de la altul, maimuțind pe cel care îi părea lui că arată ceva în lume.

De mult timp Ștefan îi plăcuse mult, și mai cu seamă de când pănându-și în cap de a o recăștiiga pe Magdalena, urcase cele mai înalte trepte ale societății.

Umbla ca Ștefan, se îmbrăca la fel cu el, avea aceeași voce ca el, și rostea aceleași cuvinte de care de obicei se servește în lume.

El împrumuta vederile politice și literare ale lui Ștefan și de judecata acestuia asupra oricărui lucru.

El devenise o oglindă a lui Ștefan.

Astfel mulți dintre oameni găseau că ei se aseamănă, crezându-i doi prieteni buni, și judecau pe Ștefan după Schmidt, obișnuții de a face apropieri de caracter și de spirit între doi prieteni.

Foarte adesea, când Ștefan își dădea părerea i se spunea: „E de mirat, gândiți întocmai ca d-l Schmidt", sau: „V'ați făcut pantalonii la fel cu al d-lui Schmidt. Vă pieptănați ca d. Schmidt sau: „Injurași tocmai ca d. Schmidt".

Intr-o zi Ștefan îi spuse:

— Nu există ceva mai prost și mai sec de cât imitația.

Schmidt nu văzuse aci o dojană, el nu văzuse de cât o gândire din care putea să se folosească.

După câteva zile, într'un salon Schmidt zise tare: „Spune-mi Ștefan, cum ești? mai prost și mai sec de cât imitația? Ștefan se roși de nerăbdare. Cel de Ștefan gândiră că necazul era un fel de reproș al lui Schmidt pentru marea asemănare de orațeluri și de imitaționale ale Ștefan.

Caracteristicile te găseau în Ștefan, adoptate de Schmidt și exagerate de el, receau mai mult și isbeau mai bine și chiar dacă nu le-ar fi văzut, unele obiceiuri cași imitațiunile înregul erau caracteristice și, cum sunt înaintea stător calității caracteristice, în căi nu pot exista fără aceste obiceiuri; acestea sunt defecte absolute, și nu se observă, dar dacă un altul le maimuțărește și el arată despartite de ceea ce îl imita, ele par urâte și goale.

(Va urma)

Ocaziune rară

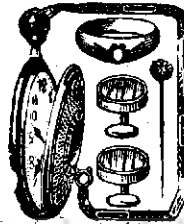

Inel de aur 14 carate

NUMAI LEI 3,50

Pentru a face reclamă firmei mele trimis un *veritabil inel de aur 14 carate* pentru domni sau d-ne cu diamant imitat, marcat legal, care costă de obicei 40 Lei, numai cu Lei 3,50 franco, contra mărcii postale trimise înainte sau contra ramburs cu 75 bani în plus: *Export. Segall & Co., Wien VII Neustiftgasse 137/16.*

Splendidă garnitură pentru domni cu preț aproape gratis!

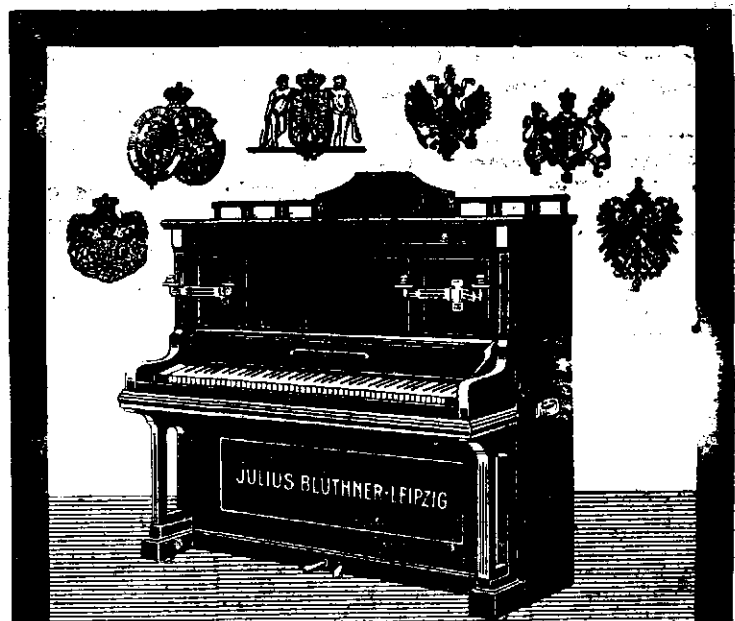

Primeste oricine o garnitură compusă dintr'un admirabil ceas, plat, remontoir, de argint Vers, pentru bărbați, capacele splendid gravate, cad an de metal, mecanismul Anker, cu mors și cu aci de garanție pe 3 ani, 1 lanț modern de cavalier, aur dublu, 1 pereche butoni de manșete de aur dublu, 1 inel de aur dublu cu diamant paris an, 1 elegant ac de cravată cu brînt Victoria. Prețul de reclamă a unei astfel de garnitură completă este numai de Lei 9.80. Cine comandă de odată 2 garnituri prime te gratuit o a treia garnitură. Vama și portul pentru toate 3 garnituri numai lei 9. Să profite fiecare de această ocazie și să comande imediat contra ramburs numai la:

Casa Românească de Export Segall & Co. Wien, VII Neustiftgasse 137/16. Această casă se recomandă călduros.

Prin cartoul ce dăm, vom ca cine comandă 2 garnituri să primească a 3-a pentru vama și transportul: ce trebuie plătit. Pentru 3 garnituri se plătește dară numai Lei 28.60 fără o a 4-a cheltuială.

Garnituri complete pentru Dame numai 12 Lei. Francași scrisorile cu 25 bani. Carta postală cu 10 bani.

STEINWAY & SONS-NEWYORK PLEYEL-PARIS
JULIUS BLÜTHNER-LEIPZIG FEURICH, FÖRSTER,
SCHIEDMAYER UND SÖHNE GÖRS & KALMANN
ADICA SCHIEDMAYER SI FII SEILER, GRAND, ETC. ETC.

N. MISCHONZNIKY

FURNISOR AL CURȚEI REGALE
BUCUREȘTI - STRADA COLȚEI N. 7
VANZARE ȘI ÎN RATE